

VINTERNUMMER • ÅRGÅNG 85 • NR 4
Berga i DECEMBER 2025

Foto: Amf1/Försvarsmakten

ORDFÖRANDEN HAR ORDET

AV: HANS GRANLUND

Sysstrar och bröder!

När ni läser detta är 2025 strax över och vi går in i 2026. Omvärldsläget som såg dystert ut redan för ett år sedan har inte förändrats till det bättre. Det som har hänt är att ett år givits till förberedelser och övning av våra förband. Vi kan alla ha synpunkter på att Försvarsmaktens utveckling borde gå fortare, men då kan man ibland glömma att stora framsteg också gjorts. Även här kan vi konstatera att regementet som alltid leder från täten.

Stora steg har tagits på regementet och i kåren. Kåren firade i år 25 år sedan omvandlingen från Kustartilleriet till Amfibiekår. De av oss som kan jämföra kan konstatera att det viktigaste i försvaret av vår unika miljö, framåtanda och drivet fortsatt finns kvar. Det som nu behövs är volym. Flera förband, mer materiel och införande av nya förmågor för att stå bättre rustade för det framtida slagfältet. Allt detta jobbas det med och i vardagen kan det uppfattas både påfrestande och frustrerande. Det kan då vara bra att påminna sig om att det inte är första gången som kustförsvarsförmågan utvecklas och omsätts under överhängande krigsfara.

1939 stod världen inför ett världskrig och årtal av negligerande av försvaret skulle raskt rättas till. Behovet var stort på de flesta ställen och även längs med våra kuster. Då som nu vilade försörjningen av befolkningen på sjötransporter. Utöver det fanns det en hotbild som innefattade kustinvasion och försök till ockupation av delar eller hela vårt territorium. Utifrån dessa hot utvecklades det som kom att bilda stommen av vårt kustförsvar under hela det kalla kriget.

Vid amfibiekårens inrättande angav vapenbrodern och dåvarande ställföreträdande Marinspektören, översten av första graden Stellan Fagrell, uppgiften som följande – Saxat ur Borg-Skum nummer 3, år 2000. Man kan konstatera att det i stort är fortsatt giltigt.

Amfibiekåren ska i alla konfliktnivåer ha förmåga att kunna;

- *Ta, bibehålla och bestrida kontroll över kustzon.*
- *Genomföra insats i kustzon där kontroll inte kan se.*
- *Verka tillsammans med övriga svenska stridskrafter och totalförsvarsresurser.*
- *Verka tillsammans med andra nationers förband inom ramen för internationella operationer eller annan form av försvarssamarbete.*

I talande stund blir konturerna av framtiden allt tydligare. Tillsamman med marina basbataljoner växer Amfbat 2030 fram, och när omsättningen blir verklighet kommer vi i en nära framtid återigen ha bataljoner och system av system som kan bestrida en motståndare i alla dimensioner och med stort djup. Att avvärja en landstigning, slå en motståndare eller aktivt delta i skydd av leder och kuster på ett sätt som våra Spärrbataljoner, tillsammans med KA-bataljoner, spärrkompanier och kustjägarkompanier kom att fulländas på 60- och 70-talen och fram till kalla krigets slut. Det kan ses som en återgång, men det bör hellre ses som en utveckling i en förändrad värld. Allt slit och alla övningar kommer att bära oss till det målet.

Avslutningsvis vill jag passa på att önska alla vapenbröder och regementskamrater, nuvarande såväl som tidigare, en riktigt God Jul och Ett Gott Nytt År! För många av oss erbjuder helgerna tid för vila och återhämtning, för andra, tillbringas helgdagarna i vakt och beredskap, långt ifrån nära och kära. Vi sänder en särskild tanke till dem.

TILLSAMMANS GÖR VI HISTORIEN LEVANDE

AV: VICTOR IHRE PERSSON

Årets sista nummer av *Borg-Skum* utgör i mångt och mycket en tillbakablick på ett historiskt år. Vi hedrar Amfibiekårens 25-årsjubileum genom genmj Bengt Andersson som belyser de inofficiella framsteg inom gamla KA som möjliggjorde skiftet vid millennieskiftet. Denna anda av utveckling lever vidare i nutid, vilket ni kan läsa om i rapporterna från 2. amfibiebatljonens skarpa övningar med Rb 17 och den växande basskyddsplutonen. Samtidigt pekar vår egen Carl von Gerber, tillsammans med regementsledningen, framåt mot det prioriterade verksamhetsåret 2026, som bland annat inkluderar deltagande i storövningen Aurora 26.

Även Vapenbröderna blickar framåt. Läs om föreningens ambition att under året lansera det digitala komplementet "Borg-Stänk", en videoblogg med ambitionen att visuellt och auditivt berika vår traditionsvård. Med mottot 'Vi har utrustningen, du har berättelsen' vill vi i redaktionen uppmana er alla att bidra med tips och idéer för att fylla detta nya forum med era historiska och nutida berättelser. Er gemenskap är viktigare än någonsin. God jul och gott nytt år önskar BS redaktion.

NYA MEDLEMMAR

VI HÄLSAR DIG VÄLKOMMEN I KAMRATKRETSEN

Håkan Beskow, Anders Åhlstad, Daniel Östblom, Samuel Arfwidson, Andreas Ahlqvist, Bo Jönsson, Jan Johansson, Johan Kullenberg, Carl Falkenberg, Björn Widell, Karl Gustav Fernqvist, Mattias Altin, Henrik Öqvist, Jonas Persson

BETALNING FÖR 2026 ÅRS MEDLEMSAVGIFT SKICKAS UT I SLUTET PÅ FEBRUARI

Efter årsskiftet, närmare bestämt i slutet på februari, kommer vi skicka ut faktura på medlemsavgiften för 2026. Utskicket sker genom Föreningssupport. Det kommer erbjudas möjlighet att betala via Swish eller Bankgiro. Betala alltså inte in medlemsavgiften nu, utan vänta tills du får fakturan där all betalningsinformation finns. Vi hoppas att du vill vara kvar som medlem och stödja Sveriges äldsta militära kamratförening.

ÅK MOT SYD, NORD, ÖST ELLER VÄST, VI KÖR TILL EN SKOLRESA ELLER FRÅN DIN FEST

Förutom att köra er dagligen i tjänsten så kör vi er gärna även privat efter era önskemål.

Boka din buss:
www.westinbuss.se
 08-545 424 20

RAPPORT FRÅN PUBAFTON

AV: IRENE CLEMENTE

Höstterminens pubafton på Försvarshögskolans mäss genomfördes den 17 november. Chefen för Amf 1, tillsammans med sin regementsförvaltare och stabschef, gästade oss med ett inledande intressant föredrag om nuläget och framtiden för Amf 1 och amfibiesystemet.

Vi välkomnade över 25 åhörare i Sverigesalen på Försvarshögskolan och de flesta följde efter föredraget med till FHS mäss för att umgås med gamla och nya kamrater. Mässen bemannades av tre engagerade officerare från Amf 1 som studerar på det högre officersprogrammet, HOP.

Kvällen till ära skapades drinken "Kustartilleristen" av kvällens ansvarige i baren. Drinken blev en höjdare. Vi hoppas kunna publicera receptet och kanske kan den bli en klassiker i framtiden... Vi ser fram emot nästa pubafton till våren, den 16 mars, och hoppas på ett ännu större deltagande då.

Foto: Irene Clemente

INBJUDAN NÄSTA PUBAFTON

Välkomna till Kamratföreningen Vapenbrödernas pubafton den 16 mars, sannolikt med ett föredrag. Vi håller öppet från kl 17.00 och stänger senast 21.00.

I det fall det hålls ett föredrag börjar det kl 17.30.

Inbjudan vänder sig till medlemmar i Vapenbröderna samt dem som har en anknytning till regementet och är tjänstgörande eller studerande vid FHS, tjänstgörande vid FMV, HKV eller annan myndighet som Yrkesofficer Annan Myndighet (YAM).

Anmälan om deltagande är obligatorisk och sänds senast 10:e mars till Irène Clement (irene.clement@fhs.se) I anmälan ska anges namn och fullständigt personnummer för inpassering. Kom ihåg att ta med legitimation.

Efter anmälan kommer anvisningar om inpassering.

Välkomna!

VI HAR UTRUSTNINGEN, DU HAR BERÄTTELSEN

AV: CARL VON GERBER / JAN RIDDERWALL

Vi har en idé om att prova formatet VLOG (förkortning för "video blogg" eller "videoblogg") som är en typ av blogg där innehållet huvudsakligen består av videoinlägg istället för text, ofta publicerade på plattformar som YouTube. Tanken är att det ska vara ett visuellt och auditivt komplement till föreningens tidning Borg-Skum. Projektet går under namnet Borg-Stänk (tips på annat namn mottages tacksamt). Idén är att utnyttja VLOG-formatets förmåga att skapa närvaro och djup vilket kan vara svårt att uppnå i tryck med begränsat utrymme. Vi tänker oss att lyfta fram och berätta om intressanta saker – både historiska och nutida – inom ramen för ändamålet med föreningen vilket bl.a är att värna om regementets, Kustartilleriets och Amfibiekårens traditioner och historia. Vi publicerar filmerna på vår hemsida och om möjligt även på YouTube.

Vi efterlyser tips och idéer på vad vi ska filma och berätta om såväl som om det finns medlemmar som kan bidra till projektet. Vill du hjälpa till eller berätta något intressant så hör av dig till oss. "Vi har utrustningen, du har berättelsen".

Mejla oss på red@vapenbroderna.se

RAPPORT FRÅN HÖSTMÖTET 2025

AV: ANDERS ENSTRÖM

Prognosen från i stort sett alla väderbevakande tjänster lovade regn. Skulle det bli som det blev för exakt 25 år sedan då det hällregnade under ceremonien? Det regnade verkligen en stund på förmiddagen men omkring klockan 11 upphörde det. Ett trettio-tal vapenbröder samlades i Kruttornet på Vaxholms Kastell för att högtidlighålla bildandet av Amfibiekåren. Anders Enström inledde med att hälsa alla välkomna och reflekterade lite kring övergången från det fasta kustartilleriet till Amfibiekåren. Efter inledningen gjorde chefen Vaxholms fästnings museum, Erik Himmelstrand en historisk exposé. Tillbakablicken följdes av en redogörelse från genmj Bengt Andersson om tiden från 1980- talets inledning till dess att Amfibiekåren var i sin största form och antal.

Mötet avslutades med kaffe och fralla samt, för de som önskade, ett besök på museet.

När deltagarna tog båten till Vaxholm kunde solen anas bakom en delvis molnig himmel. Det blev tack och lov inte ett regn av den sort som föll över deltagarna under ceremonin för 25 år sedan. Det går att påstå att det var en ovanligt trevlig dag i sällskap av idel vänliga vapenbröder.

Foto: Örjan Möller

Foto: Örjan Möller

ÅRET MED VAPENBRÖDERNA – HÖJDPUNKTER FRÅN 2025

AV: VAPENBRÖDERNAS STYRELSE

År 2025 har varit ett aktivt år, fyllt av möten, traditioner och framför allt kamratskap! Fler av de aktiviteter vi genomförde under 2025 kommer att genomföras under 2026.

Årsmöten och Utmärkelser

Årsmötet genomfördes den 11 maj med 28 deltagare. I anslutning till mötets slut förlänades kapten Örjan Möller föreningens förtjänstmedalj i silver.

Efter årsmötet fick deltagarna ta del av uppskattade föredrag: Överste Hans Granlund berättade om sin tid som försvarsattaché i Ukraina och sin nuvarande tjänst som stabschef i Nato-staben i Rostock, Tyskland, vilken leder Natos verksamhet i Östersjön. Överste David Saflind och regementsförvaltare Kristian Carlander informerade om verksamheten och utvecklingen av Amf 1.

Föreningens utmärkelse till Bäste Kamrat delades ut i juni till två värnpliktiga soldater ur den ineliggande grundutbildningsomgången.

Borg-Skum och Digital Utveckling

Vi har publicerat fyra nummer av tidskriften Borg-Skum under året. Vi uppfattar att medlemmarna är mycket nöjda med såväl tidningens innehåll som utformning. Det är vår förhoppning att medlemmar kan bidra till tidningens innehåll med berättelser så vi kan leva upp till vår uppgift att vara traditionsbärare.

Styrelsen har dessutom inlett en utveckling för att skapa en digital informationskanal med arbetsnamnet "Borg-Stänk". Se separat artikel om detta projekt på annan plats i tidningen

Introduktionsresor och Kunskapsöverföring

Föreningen har bistått Amf 1 vid två introduktionsresor för nyanställd personal i syfte att ge dem en förståelse för kustförsvarets historia i Stockholmsområdet. Dessa resor, förutom att ge en historisk inblick i vår härkomst, är en utmärkt möjlighet att bevara traditioner och bygga kontaktnät. Den första resan var för civilanställda och genomfördes 11–12 mars

Foto: Amf1/Försvarsmakten

2025, där föreningen ansvarade för programmet under den första dagen. Den andra resan genomfördes 24–25 september 2025 för cirka 50 nyanställda befäl. Introduktionsresan omfattar bl.a besök på Vaxholms kastell, Korsö, Mellsten och Landsort.

Högtidlighållandet av Amfibiekåren 25 år

För att högtidlighålla att det gått 25 år sedan Amfibiekåren bildades och Kustartilleriet avslutades anordnades två ceremonier i nära samarbete med Amf 1. Det första högtidlighållandet genomfördes den 26 oktober på Vaxholms kastell och det var exakt på dagen och platsen då Amfibiekåren bildades. Vi var ca 28 deltagare som fick ta del av ett program som bestod av föredrag av museichef Erik Himmelstrand och genmj Bengt Andersson, kaffe med fralla samt besök på museet.

Det andra högtidlighållandet hölls i samband med C Amf 1:s julhälsning den 4 december där genmj Bengt Andersson höll föredrag om bildandet av Amfibiekåren samt ställföreträdande chefen för marinen, brigadgeneral Fredrik Herlitz, talade om Amfibiekårens framtid.

Kamratföreningsmöten och Representation

Två pubaftnar har genomförts på Försvarshögskolan. Vid den ena, den 17 mars 2025, deltog cirka 20 personer. Den andra, i november, inkluderade ett föredrag av C Amf 1 om regementet. Studerande från Amf 1 ur det högre officersprogrammet bemannade baren vid båda tillfällena.

Vi var 25 deltagare ur föreningen som deltog i årets kamratföreningsträff i Karlskrona den 29–31 augusti. Det var ett fullspäckat program som bland annat omfattade besök på Marinmuseet, koloniområdet Brändaholm, guidad tur i Karlskrona och två trevliga middagar i glada kamraters lag. Boendet skedde på Kungsholms fort.

Vapenbröderna var representerade på Vaxholms fästning den 6 juli 2025 i samband med museets arrangemang "En dag på Kastellet".

Vi har också varit representerade vid ett flertal evenemang vid regementet, till exempel soldaterinran och C Amf 1 julavslutning.

Arkiv, Underhåll och Administration

De militära minnesmärkena i Vaxholms-området har vårdats i enlighet med avtal.

Styrelsen har vårdat och underhållit arkivet och medlemsregistret, skött det ekonomiska och förvaltat våra sociala kanaler och hemsidan.

Traditionsenligt har gratulationstelegram skickats till medlemmar som fyllt jämnt antal år från femtio år och uppåt.

Styrelsen har sammanträtt 10 gånger, varav 9 stycken på distans.

Avslutningsvis riktar styrelsen sitt tack till medlemmarna för det förtroende som styrelsen åtnjuter under året och ser fram emot ett nytt och aktivt Vapenbrödraår 2026!

Foto: Örjan Möller

ETT FULLSPÄCKAT 2026: ÅRETS PROGRAM I KORTHET

AV: ANDERS ENSTRÖM

Verksamhetsåret för kamratföreningen inleds med konstituerande styrelsemöte direkt efter ordinarie årsmöte. Styrelse avser att under 2026 utlysa årsmöte den 10 maj. Lokal för årsmötet blir sannolikt på Amf 1. Styrelsen avser att under 2026 arrangera två pubkvällar och en medlemsresa till KA-kamratföreningsträffen som 2026 sker på Gotland helgen 28–30 augusti. Styrelsen arbetar för att arrangera två stycken introduktionsresor för nyanställda personal vid Amf 1 under 2026 och slutligen avser styrelsen att sammankalla till traditionellt höstmöte i slutet av 2026.

Tidskriften Borg-Skum kommer att ges ut med fyra nummer. Styrelsen sammanträder vid nio tillfällen och ett tillfälle som fysiskt möte.

För mer detaljer kring våra aktiviteter, och i förekommande fall anmälan, se vår hemsida

www.vapenbroderna.se.

Foto: Amfi/Försvarsmakten

BILDANDET AV AMFIBIEKÅREN – EN FRAMGÅNGSSAGA

AV: BENGT ANDERSSON

I år, 2025, är det 25 år sedan Kustartilleriet ombildades till Amfibiekåren. Amfibiekårens historia är naturligtvis mycket längre än så. Om man verkligen vill sticka ut hakan kan man säga att vikingatidens härjningar längs olika kuster och floder bildar en dramatisk fond för Amfibiekåren.

I den här artikeln kommer jag att lägga tyngd på det sätt som dåvarande Kustartilleriet utvecklades under 1970–1990-talen. Jag påstår att det sätt som utvecklingen planerades och genomfördes på var mycket starkt bidragande till hur Amfibiekåren kunde bildas år 2000.

Jag vill börja med att trycka på att diskussionen om att organisera amfibieförband eller en svensk marinkår uppstod redan några år efter andra världskrigets slut.

I mitten på femtiotalet utgavs en bok som heter "Svenska Amfibieförband, Lyx eller Nödvändighet".

Författare var arméofficeren Lennart Wockatz och kustartilleri-officeren Bertil Stjernfeldt. Under åren efter det att boken getts ut, till de första försöken med amfibiebataljon 1981, pågick en understundom het debatt om bildandet av en amfibiekår. Många av de argument som användes mot att bilda en sådan var baserade på en, enligt mitt tycke, underlig syn på att en sådan kår skulle likna den amerikanska marinkåren som den framställdes i olika, lika underliga, filmer.

Ovan nämnda bok är fortfarande mycket läsvärd.

Innan jag börjar själva berättelsen om Amfibiekåren vill jag väcka lite tankar om hur utvecklingen varit. Under de trettiofem åren mellan 1955 och 1990 förbandssattes i Kustartilleriets krigsorganisation en mängd olika förbandstyper av olika slag samtidigt som äldre förband moderniserades. Under de trettiofem följande åren mellan 1990 till 2025 har två nya rörliga

förbandstyper sett dagens ljus och en förbandstyp har "hottats upp". Ett av de två nya har redan skrotats.

Detta tål eftertanke...

Men som jag nämnde ovan tycker jag det är viktigt att veta hur stora delar av kustartilleriets utveckling genomfördes under den tid vapenslaget var som störst och utvecklades mest.

Mellan år 1966–1977 moderniserades, som sagt, stora delar av KA; ja moderniseringen varade egentligen ytterligare några år. I början på 1960-talet hade KA 37 tunga och ett mycket stort antal lätta fasta batterier. 12/70 (ERSTA) kom till under 70- och 80-talen (Holmögadd 1983). 7,5/57 med 30 batterier producerades under slutet av 50-talet.

Från försvarsbeslutet 1977 skulle rörlighet prioriteras, när det gäller kustartilleriförbanden. Detta innebar bland annat att 12/80, KARIN, utvecklades och ersatte 15/37. Rb 08 moderniserades och därefter utvecklades Rb 15 KA.

Under den här tiden, med i första hand utveckling av artilleriet, insåg man också behovet av att utveckla de skärgårdsrörliga förbanden och 1981 genomfördes de första försöken med en amfibiebataljon, i bataljons storlek. Försöken genomfördes i Stockholms skärgård men självklart med gammal materiel.

En viktig del till förklaringen varför Kustartilleriets förband i allmänhet och amfibiebataljonen i synnerhet blev så lyckade var det sätt på hur förbandsutvecklingen genomfördes. Jag vill därför gärna berätta om hur stora delar av kustartilleriets utveckling skedde under andra halvan av 1900-talet.

En viktig del i utvecklingsarbetet var att det genomfördes både i linjen, det vill säga i formella arbetsformer, i tre spår samt på informella vägar där idéer och tankar utvecklades lite mer vildvuxet.

Det första huvudspåret bestod av det arbete som gjordes vid Marinstabens studieavdelning. Studieavdelningen bestod i första hand av ett antal officerare, förstärkta med operationsanalytiker från FOI (dåvarande FOA). Avdelningens enda, men mycket mångfacetterade, uppgift var att genomföra framtidsstudier. I KA-fallet gällde det att utarbeta förslag till hur det framtida kustartilleriet skulle utformas. Studierna genomfördes inom ett program som hette Sjömålsutredningar, förkortade SUR.

Den andra formella delen fanns på KAS, Kustartilleriets Skjutskola, sedermera Kustartilleriets Stridsskola. Där genomfördes utredningar samt ledning av prov och försök. Chefen för Kustartilleriets Stridsskola var också ordförande i de formella SUR-studierna nämnda ovan.

Den tredje delen bestod av regementenas utvecklingsavdelningar, framför allt KA 1:s och KA 2:s. Här utfördes utveckling på stridsteknisk nivå framför allt av befintliga förband samt de prov och försök som leddes av KAS.

Men det fanns också informella, mycket viktiga och positiva, strukturer som starkt påverkade kustartilleriets utveckling.

Den viktigaste var kanske en grupp som kallades Taktiska Knölar. Taktiska knölar var en löst sammanfattad grupp som träffades med jämna mellanrum och diskuterade olika aktuella taktiska- och strategiska- samt utvecklingsfrågor. Gruppen bestod av kustartilleriofficerare och det fanns bara tre krav för att få vara med i gruppen.

Man måste vara kustartilleriofficer.

Man måste ha genomfört Militärhögskolans tvååriga högrekurs (≈ FHS HOP 2)

Man fick inte ha blivit befordrad till överste.

Under mötena var det mycket högt i tak och diskussionerna protokollfördes. I protokollen återfanns vad som sagts under mötena men inte vem som sagt vad; ett tidigt exempel på Chatham House Rules. Resultatet, med rekommendationer rapporterades av Ärkeknölen till Kustartilleriinspektören och C KAS, som kunde använda dessa underlag i sina fortsatta utvecklingsarbeten/remissvar och rekommendationer.

Den här verksamheten var inte hemlig på något sätt, men jag antar ändå att den är ganska okänd bland våra yngre medarbetare.

Kustartilleriet genomförde också ett antal överstelöjtnantssamlingar varje år där C KAS och Kustartilleriinspektören inhämtade råd och åsikter från kustartilleriets överstelöjtnanter i olika aktuella frågor. En av de riktigt tunga frågorna som diskuterades under ett minnesvärt överstelöjtnantsmöte gällde vägval då äldre tungt fast artilleri skulle ersättas. Studien som hade utarbetats föreslog att man inte skulle bygga något mer fast kustartilleri utan KA skulle utveckla något som kallades fast/rörligt. Det var rörliga, bepansrade, kustartilleripjäser som skulle kunna grupperas i enkla, men väl skyddade pjäsgarage. Det här väckte mycket starka känslor hos dem som förordade fast artilleri. Smockan hängde bokstavligen i luften och chefen för KAS avkrävde samtliga ett skriftligt ställningstagande som därefter arkiverades. Fast/rörligt vann en klar seger, men relativt många röstade ändå på fast. Nu blev det ju ingen ersättning av det äldre fasta kustartilleriet, allt Kustartilleri lades, som bekant, ner vid sekelskiftet.

Slutligen vill jag nämna en liten, men i mina ögon viktig grupp som kallades "de tio", DX. Den gruppen

bestod av ett antal, av inspektören utvalda, överstelöjtnanter som var bollplank, lobbyister, artikelskrivare med mera åt inspektören.

Just ”de tio” tror jag är ett helt okänt fenomen bland våra yngre officerare.

Varför nämner jag då Taktiska knölar och DX? Jo dessa fora var betydelsefulla för utvecklingen av det moderna KA och för Amfibiekårens bildande. Och... denna typ av tankesmedjor tror jag saknas helt i dag.

Jag tycker att CM, eller möjligen C Amf 1 (tillsammans med C Amf 4), borde överväga att starta någon form av dylik, modern verksamhet i denna anda, och stödja denna typ av verksamhet för Marinen. Det går naturligtvis inte att kopiera dessa fenomen, det måste vara moderna, tids- och verksamhetsanpassade fenomen. Och naturligtvis gäller detsamma för de sjögående förbanden.

1981 hade Kustartilleriet kommit relativt långt i sina tankar att omorganisera de redan existerade rörliga spärrbataljonerna, spärrkompanierna och kustjägarkompanierna till amfibiebataljoner. Under 1981 års slutövning på KA 1 övades årsklassen för första gången inom amfibiebataljons ram, men som tidigare sagt med gammal materiel.

Jag var beordrad till övningsledningen, från KA 2, trots att jag var tung rörlig artillerist, och jag hade då ingen aning om varför. I samma veva, bara något senare, skapades projektet Amfibieförband i linjeorganisationen under ledning av översten vid FMV, Charlie Nylén.

När jag 1985 genomfört MHS allmänna kurs (den kursen finns inte längre – majorskurs) blev jag kommanderad till Stockholm, Marinstaben och där chef för Amfibiedetaljen på en avdelning som hette KA-Vapen. Men ännu viktigare, jag blev sekreterare i amfibieprojektet. Som ni alla säkert vet är det sekreteraren som gör ”fot- och kroppsarbetet” i ett projekt, så även i detta fall. Det här var en otroligt dynamisk tid och ett mycket stort antal delprojekt startades och genomfördes: Stridsbåt 90 (Plut/Halv- och Grupp), Robot 17, M9, ehv, vapentillsatser, mörkermateriel, granatspruta, granattillsats, laserpek, snörpos, bevärning stridsbåt, personlig utrustning (Berghaus), ny grk (81 mm). Ja, även luftvärn kom att studeras senare.

Generellt sett drevs dessa delprojekt av mycket kunniga och entusiastiska officerare. Tack vare att projektledaren tjänstgjorde på FMV kunde samarbetet mellan Försvarsmakten (mig) och FMV förbättras avsevärt. Truppförsök infördes på stor bredd vilket var helt unikt på den bredden på den tiden. Det innebar stora fördelar, men även vissa friktioner. ”Cykelställsfrågor” blev ibland väldigt stora. Jag fick som exempel oändligt många, mycket olika, synpunkter på just

Berghaus-ryggsäcken, men betydligt färre på belysaren till Rb 17. Det viktiga är ändå att det var många, många skickliga medarbetares kunnighet, initiativ och driv som gjorde att amfibiebataljonerna blev en veritabel succé. Två tydliga exempel är Rb 17 som jag alldeles strax återkommer till och stridsbåt 90 som ju är en visuell framgångssymbol för Amfibiekåren.

När det gäller stridsbåten fanns det ett nästan oändligt antal synpunkter, även från mycket höga chefer. Många av synpunkterna var mer känslomässiga åsikter än faktabaserade krav. Tack vare mycket envisa och pådrivande officerare kunde, till slut PTTEM, som det hette då, fastställas – och stridsbåten blev verklighet.

Rb 17 är ett annat typexempel på hur olika diskussioner och idéer ledde fram till ett lyckat resultat. Vi som hade varit utbildare på Rb 52 insåg att det måste till något helt nytt för att komma i fråga för amfibiebataljonerna. Vi tittade på olika robotsystem ute i världen och vid något tillfälle kom Hellfire (AGM-114C) upp till diskussion. Men....den sköts ju från helikopter och var en pansarvärnsrobot. Olika uppslag diskuterades och någon ritade en skiss på en marklavett vilket många tyckte var helt knasigt. Men Rockwell, som Hellfiretillverkaren hette, tyckte, efter omfattande kontakter med FMV och industrin i Sverige, att det var en bra idé. En lavett byggdes och tester genomfördes. För att göra en lång historia kort kom Rb 17, med en stridsdel från Bofors och omprogrammerad flygbana att bli verklighet. Rockwell bröt också Hellfires tillverkningslinje för att under några veckor producera samtliga robotar som Sverige köpt.

Mellan 1990 och 1993 organiserades de 6 amfibiebataljonerna. 3. amfibiebataljonen i Karlskrona utbildades och krigsorganiserades, med mig som chef (Vi 90).

3. amfibiebataljonen var den första som krigsorganiserades (oavsett vad som står i olika dokument). 1. amfibiebataljonen, under min kadettofficer Peter Willpart, var den andra som krigsorganiserades. Jag retade alltid honom för ”att tredje kom före först” och att hans kadett hann före honom. Många minns säkert 1. amfibiebataljonens slutövning inför organiserandet då vi i tredje kom upp som övningsledning. Under det året hade vi också besök av en känd rysk amiral på KA 1, då 3. amfibiebataljonen genomförde förevisningen.

Det jag nu har talat om är enbart materielutveckling. Parallellt med materielutvecklingen pågick ett stort antal diskussioner, seminarier och stabsövningar gällande hur amfibiesystemet skulle utnyttjas. Och det för mig automatiskt in på perioden 1996–2004.

Under den här tiden utvecklades bataljonernas taktik och stridsteknik på ett markant sätt. Fältövningar, stabsövningar och stabsträningar avlöste varandra.

Som exempel kan nämnas att min bataljon, 3.amfbat, genomförde ett antal övningar under ledning av chefen BK/Fo15. Under den här tiden uppstod också tankarna på att föra samman huvuddelen av kustartilleriets rörliga förband till en amfibiebrigad. Amfibiebrigaden övades för första gången i början på 2000-talet, men i och med att 12/80-förbanden, 1. kustrobotbatteriet och huvuddelen av amfibieförbanden lades ner i början på 2000-talet så dog tanken med automatik.

Jag har under den här korta exposén varit tvungen att utelämna en mängd områden. De fem amfibiekompagnierna, de självständiga lätta robotbatterierna, detaljer om den moderna materielen och hur armén med självklar avund såg på vårt materielutbud. Dråpligheter som skede under utveckling och övning, varför det tog så lång tid innan amfibieförband sattes in internationellt, etc., etc.

En viktig del i hela utvecklingen av Amfibiekåren var truppens involvering. När vi fick en mängd ny materiel saknades ofta dokumentation, som skjuttabeller, stridsteknik, taktiskt nyttjande osv. Vi fick helt enkelt utveckla och producera allt själv. Vi låg på förkant och priset vi fick betala för det var att vi fick producera all stöddokumentation själva. Det var naturligtvis arbetssamt och ofta frustrerande men samtidigt utvecklande, stimulerande och oerhört roligt.

I det sammanhanget uppfattar jag att personalen på Amf 1 och Amf 4 är i samma situation. Bli inte för frustrerade utan ta tillfället i akt och utveckla och påverka det ni kan. Nu är det dessutom dags att titta framåt mot Amfibiekåren 2045. Amfibiebataljon 2030 är på "G" och nu gäller det att blicka framåt. Jag skrev avsiktligt Amfibiekåren 2045 och inte Amfibiebataljon 2045 för vem vet vilka förbandstyper vi kommer att utvecklas mot i framtiden.

Jag vill avsluta med att säga att det är väldigt enkelt för mig att peka ut den dag i mitt liv då jag har haft mest blandade känslor. Det är den 26/10 år 2000. Det var naturligtvis otroligt ledsamt att lägga ner kustartilleriet, i alla fall som namn/vapenslag. Men det var naturligtvis med stor stolthet jag avslutade arbetet med ansvaret att omdana Kustartilleriet till Amfibiekår och delta i invigningen under kustartillerinspektörens överste 1 Stellan Fagrell ledning.

Vi var uppställda, i tätt regn, på Vaxholms Kastell. Amf 4 hade motsvarande uppställning i Göteborg. Jag hade, HELT UNIKT, fått tillstånd att servera alkohol till värnpliktiga (både på Amf 1 och Amf 4) och alla hade var sin kåsa och en knatting bubbel i benfickorna. På givet kommando togs kåsa och flaska fram. Drycken hölls upp och det skålades och hurrades för Amfibiekåren.

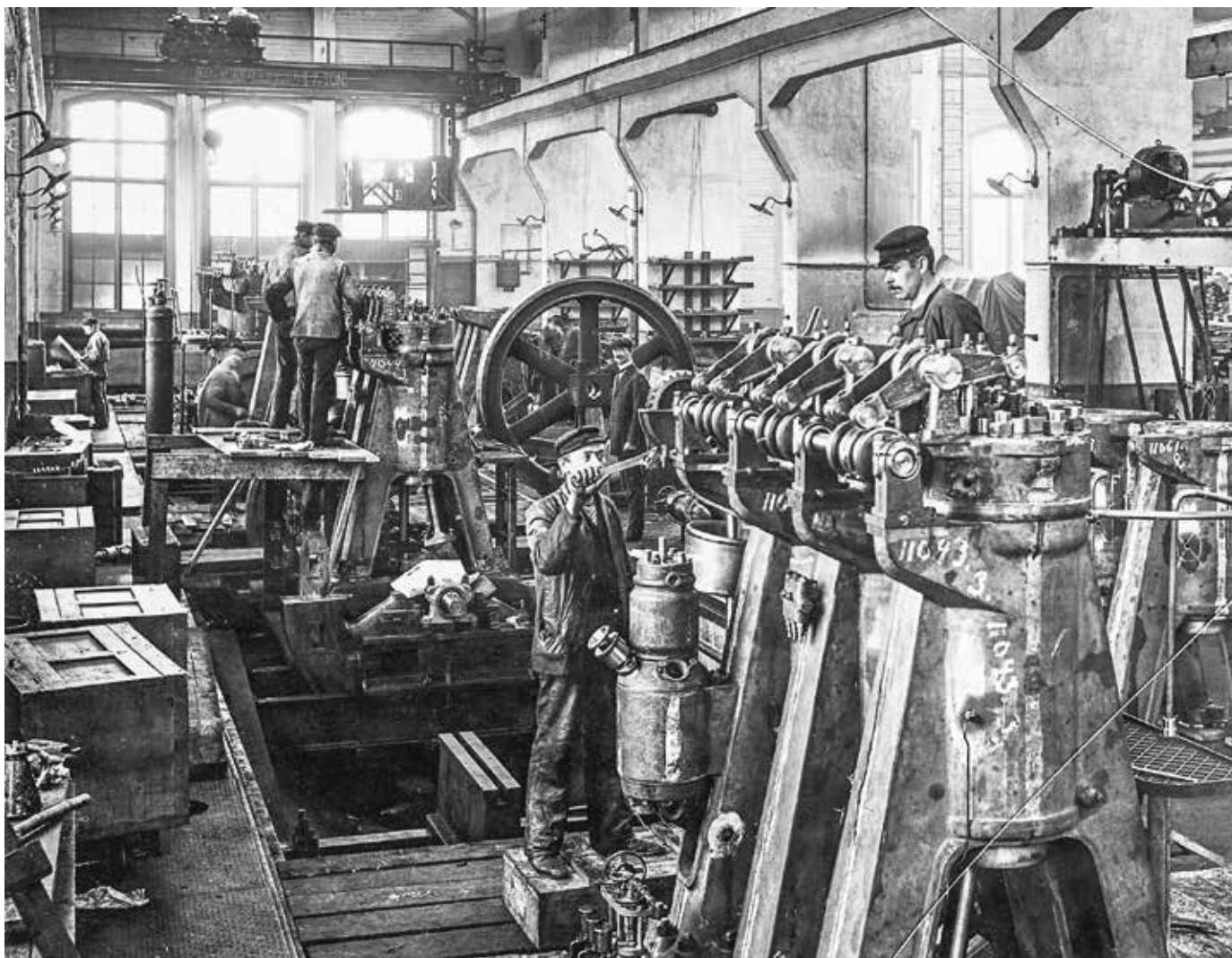
Semper opus solve

Foto: Örjan Möller

Foto: Örjan Möller

DIESELKRAFTVERKET I OSCAR-FREDRIKSBORGS FORT

AV: LARS THANING

I Borg-Skum nr 3 2025 presenteras Vänföreningens årsbok om Oscar-Fredriksborgs fort. Presentationen avslutas med att "även om fortet legat i träda i många år så pågår det faktiskt renovering av vissa delar". En stor del av detta arbete är renoveringen av Dieselkraftverket från 1910.

Sveriges Riksdags Beslut å det i Stockholm hållna lagtima riksmöte, som började den 15 januari och slutade den 26 maj 1909. Vi efterskrifna, Svenska Folkets valda ombud, göra vederlig att, på grund af § 49 regeringsformen och § 2 riksdagsordningen, vi den 15 sist-lidne januari, under Hans Maj:t Konung Gustaf V:s andra regeringsår, oss här i Stockholm infunnit. Efter att öfver vårt arbete hafva nedkallat Guds välsignelse hafve vi den 16 i nämnda månad å rikssalen sammanträd och, den 23 mars beslutades om att en elektrisk

kraftstation skulle byggas i Oscar-Fredriksborgs fort och ersätta den ångdrivna kraftstationen i fortet.

Det befintliga kraftverket drevs av en ångmaskin och försörjde fortet och KA 1's kasernområde med belysning, fortets fyra strålkastare samt laddning av batterierna till minstationen i fortet och till en gniststation, morsesignaler, som lågt strax söder om fortet. Bostäderna inom området och grenadjärregementet I 26 saknade elektricitet. Detta är i stort allt vi idag vet om detta kraftverk. Det bör ha funnits 1886 då minstationen byggts men fanns det från början, när fortet var nybyggt, har vi ännu inte kunnat få svar på.

Det nya kraftverket skulle, enligt planer 1907 placeras i det befintliga kraftverkets utrymmen och bestå av två dieselmotorer, på 120 hk vardera, och vara direktkopp-

lade till varsin dubbelgenerator. Tanken var att den ena motorn med generatorer skulle försörja strålkastarna och den andra belysning i fortet och regementena. De skulle kunna vara reserv för varandra. Man utgick från befintliga 367 glödlampor och fyra båg-lampor utomhus hos KA 1, fortets 115 glödlampor och 4 strålkastare samt att I 26 skulle kopplas in med 860 glödlampor och 10 båg-lampor. Hänsyn togs även till en sannolik utökning hos KA 1 med 250 glödlampor och 2 nya strålkastare i fortet.

Rivaliteten mellan marinen och armén visade sig i att chefen I 26 protesterade mot planerna och ville ha ett eget kraftverk då han inte ville att kommandanten i Vaxholm, som tillhörde marinen, skulle bestämma över hans arméregementes förbrukning och därmed ekonomi. Chefen fjärde arméfördelningen beslutade dock att det skulle vara ett gemensamt kraftverk då ett eget kraftverk skulle bli dyrare och att med bara en motor skulle ingen reserv finnas. Priset beräknades till 91 300 kr. Det motsvarar cirka 60 milj.kr. (Svårt att beräkna då mycket av arbetskraften bestod av Krono-arbetskåren, vilket var en mycket billig arbetskraft bestående av utstraffade militärer, lösdrivare och mindre kriminella).

Senare under 1907 uppkom önskemålet att elektrifiera befälsbostäderna vilket medförde 400 lampor hos I 26 och 367 hos KA 1 samt därutöver en ökning med 230 lampor inom I 26 och en minskning av beräknad utökning inom KA 1 till 220 lampor.

Detta medförde att större motorer behövde införskaffas men det krävde sprängning för att utöka befintliga utrymmen. Lösningen blev att anskaffa ett ackumulatorbatteri som laddades vid låg förbrukning och kunde stötta vid hög förbrukning. Dessutom byttes båg-lamporna utomhus mot Luxlampor som drevs med foto-gen. Kostnaderna för nyanläggningar på regementen och befälsbostäder medförde att kostnaderna stigit till 148 450 kr. Cirka 100 milj.kr.

Motorer inköptes från AB Diesels Motorer i Nacka av Nya Förenade Elektriska AB, som också levererade generatorerna. Motorerna är på 135 hk vardera och varje generatorpar gav 84 kW, 110V likström. Byggnationen började 1910 med planerad start 15 september 1910.

I början av 1920-talet blev elledningar för växelström dragna till Rindö. Därmed kunde övriga Rindö ansluta sig till nya nätet med 220V växelström. Vid regementena och fortet byggdes inte nätet om, från likström 110V till växelström 220V, med en gång utan kraftverket i Oscar-Fredriksborgs fort byggdes ut med två omformare som omformade 3 200 V växelström till 110 V likström, som sedan distribuerades ut i likströmsnätet. Kraftverket kördes nu inte kontinuerligt utan stod som reserv om det skulle bli avbrott i växelströms-

överföringen och hade denna funktion till slutet av 1950-talet. Sista gången det kördes var 1959 och sedan gjordes inget underhåll på anläggningen. Den siste föreståndaren för kraftverket var elingenjör Sven Pousette. 52 år senare, och 102 år efter att den tillverkats, startades den ena motorn igen efter ett omfattande renoveringsarbete.

Renovering har främst utförts av Lasse Carlsson, Lennart Jonasson och Per-Åke Eriksson genom ideellt arbete. Det började med att Lasse Carlsson vid en guidning, 2009 på fortet, fick höra att det skulle finnas några "gamla dieselmotorer" i fortets inre. Lasse tog kontakt med Torsten Dahlén, tidigare officer vid KA 1 och efter pension museichef på Kastellet. Torsten tänkte på idén om att försöka renovera en motor och Statens Fastighetsverk, SFV, ställde sig positiva. SFV ordande ordentlig belysning, städade och installerade en avfuktningssystem samt har stått för nödvändiga verktyg och material. Idag kan båda motorerna köras och 110V likström alstras.

Hur priset för el tagits ut av förbrukarna i befälsbostäderna har varierat genom åren. Förutom att installera elmätare så kunde under en tid elen vara inräknad i lamppriset baserat på beräknad livslängd. 1916 var priset 25 öre/kWh eller om man inte hade mätare 1 öre per dygn. Det gör att om man jämför de två betalnings-sätten att 1 öre motsvarade att en 15W lampa var tänd 2,5 timmar per dygn. Priset 25 öre/kWh är också högt jämfört med idag. Det motsvarar 10,75 kr/kWh.

Det kan tilläggas att renoverarna även fått igång den 150 år gamla klockan, med slagverk, på nedre verkets kasernbyggnad. Urverket stod i förråd i fortet men sitter nu på sin plats.

2025 färdigställdes en bok om kraftstationens historia, dess renovering samt handhavandeinstruktioner. Den säljs av renoveringsteamet. Vänd er till deras hemsida info@ksof.se om ni är intresserade av den.

Foto: Peter Nerström

C AMF 1 JULHÄLSNING

AV: CARL VON GERBER

Den 4 december genomfördes traditionsenligt C Amf 1 julhälsning i en fullsatt exercishall. Denna gång blev det lite kortare till förmån för att kunna högtidlighålla Amfibiekåren 25 år. Julhälsningen förrättades av regementsstabschef, för dagen tlf C Amf 1, övlt Carl von Gerber och förbandsförvaltare regfv Kristian Carlander.

Den inledande delen av julhälsningen var en tillbakablick över det senaste halvåret där övning Archipelago endeavour, Marinövning höst och stöd till 5.amfbats krigsförbandsövning på västkusten lyftes fram som särskilda händelser som regementet varit involverade i. Stödet till Ukraina har fortgått vilket sammanfattades genom en allvarstyngd och mycket välgjord film om utbildningen – en film som kärnfullt betonade vikten av repetition (drill), kamratskap och professionalism. Stödet till 5.amfbat krigsförbandsövning (KFÖ) handlade bland annat om att ta hand om värnpliktiga från Amf 4, vilket innebar att det var ca 800 värnpliktiga som Utbbat utbildade under 3 veckors tid. Lite ansträngt var det allt, men samtidigt bevisades att Amf 1 har förmågan att hantera stora volymer av värnpliktiga.

Tillväxt innebär också framgångar och under det senaste året har det genomförts övningar och andra aktiviteter som framförallt främjat samarbetet med andra enheter såsom 1.mbasbat (Karlskorna), 5.amfbat (Göteborg) och 4.sjöstriflj. Det har på ett positivt sätt främjat utvecklingen av krigsförbanden.

De lärdomar vi fått oss till livs tar vi med oss in i 2026 och därmed vändes blicken framåt mot det kommande året. Bland annat väntar värnpliktsinryck under flera tillfällen under året, krigsförbandskurs för bevak-

ningsbataljonen (som är en del av Marin militärbas Haninge), deltagande i Försvarsmaktsövning Aurora 26, övning Archipelago Endeavour 26, krigsförbandsövning för 2.amfbat och MMH samt ett antal operationer. C Amf 1 prioriteringar under det kommande året är: fortsatt stöd till Ukraina, genomförande av värnpliktsutbildning, säkerställa tillgänglighet vid stående förband för insatser och operationer samt fortsatt krigsförbandsutveckling utifrån fastställda planer.

Informationsdelen övergick sedan till uppmärksammande i form av utdelning av idrottspriser, befördran, tilldelning av medalj för rikets försvar 12 år med guldkrans samt avtackning av pensionär. Särskilda utmärkelser såsom C Amf 1 "coin" i ram och tilldelning av Stockholms amfibieregementes förtjänstmedalj i silver delades ut.

Efter julhälsningen genomfördes högtidlighållandet av Amfibiekåren 25 år, vilket inleddes med kaffe och tårta. I samband med högtidlighållandet delades ett minnesmynt ut till samtliga närvarande.

1. v ordförande Anders Enström var förste talare och vi återger här till största del talet.

"Kamratföreningen Vapenbröderna tackar för möjligheten att vara en del av detta högtidlighållande och för det utmärkta samarbetet med regementet.... Föreningens ordförande är överste Hans Granlund. Granlund framför sina vänliga och lyckönskande hälsningar från jobbet som stabschef på Natos marina stab (CTF Baltic) i Rostock/ Tyskland.

Vapenbröderna är 126 år gammal och den är Stockholms amfibieregementes kamratförening. Vi är drygt 400 medlemmar och är Sveriges äldsta kamrat-

Foto: Amf1/Försvarsmakten

förening. Föreningen bildades den 8:e december 1899 av en grupp beväringar för att de trivts så bra.

Föreningen heter "Vapenbröderna" av traditionsskäl. Föreningen välkomnar kvinnor och män som medlemmar. Allt som krävs är grundutbildning med värnplikt eller ett jobb för Stockholms amfibieregemente – då kan ni bli medlemmar. Föreningens syfte är att vara en föreningslänk mellan nuvarande och förutvarande personal vid Stockholms amfibieregemente och dess föregångare,

Idag högtidlighåller vi 25 år av Amfibiekår. Händelsen påminner oss om många saker t ex att Kustartilleriet är Amfibiekårens ursprung.

Utan de medarbetare, den yrkeskunskap och den vilja som fanns i "kustartilleristerna" av alla sorter, skulle skiftet från KA till Amf-kår förmodligen varit något helt annat än de vi upplevt och ni upplever idag.

När KA blev Amf förvandlades mycket. Ett i huvudsak – men inte helt – fast grupperat vapenslag blev till ett rörligt vapenslag. En så stor ändring har inte någon annan svensk militär varit del av. Vi vet allihop: att det är människorna som gör förändringar möjligt.

Det var välbäddat för skiftet: några förberedelser var särskilt viktiga: artillerisystem 12/ 80, amfibiebataljonerna, amfibiekompanierna, stridsbåten, Rb 17, Minsystem 9. Vi vet att förberedelser lönar sig.

Produkten "Amfibiekåren" betraktas med respekt och avund av andra – nationellt och internationellt. Vi vet allihopa: respekten nationellt och internationellt är konsekvensen av skickliga medarbetare idag och tidigare. Vi vet också att: ett jobb i armén- flottan- eller flygvapnet är olika sätt att längta efter att bli "amfibie".

Den 26 oktober år 2000 – för 25 år sedan - samlades KA 1:s personal på Kastellet i Vaxholm för en ceremoni. Kustartilleriet blev där och då formellt Amfibiekåren. Några få av oss här i exercishallen var med då. Och de

flesta av oss minns att regnet vräkte ned. Kanske var det en hälsning från vår herre. Någon har påstått att Amfibiekåren döptes. Vi vet att kåren har stöd från högsta instans. Vi vet också att förändringar behöver traditioner för att stå på stabil grund.

Det går också att påstå att ett "dopen" är traditionsverksamhet. När Älvsborgs amfibieregemente, Amf 4, återinvigdes den första oktober 2021 i Göteborg vräkte regnet ned. Bgen Herlitz blev riktigt blöt – en andra gång.

Till sist. Kamratföreningen Vapenbröderna är en ideell förening och den finns för er skull. Föreningen vårdar Kustartilleriets och Amfibiekårens traditioner, ger ut tidskriften Borg-Skum, belönar "bäste soldat" ur inneliggande årsklass samt arrangerar aktiviteter som t ex introduktionsresor för nya medarbetare vid Amf 1. Ni kan alla bli medlemmar.

Solen skiner alltid på en Kustartillerist. Det regnar på amfibiekåren.

Prognosen för dagen tyder på att det ska regna. Det går att påstå: "det är som det ska vara".

Tack för uppmärksamheten – och god jul"

Därefter var det genmj Bengt Andersson som berättade om Amfibiekårens tillblivelse. Talet baseras på den artikel som återfinns på annan plats i tidningen.

Tillbakablicken skiftades till framåtblick och stf CM bgen Herlitz talade om framtiden för Amfibiekåren och den nya operativa kontext inom ramen för alliansen som den har att verka inom. Vi kommer säkert få anledning att återkomma om detta i kommande nummer av Borg-Skum.

C Amf 1 julhälsning och högtidlighållandet avslutades av tfj C Amf 1 övlt Carl von Gerber med att önska regementet en God Jul vilket besvarades unisont så att taket i exercishallen näst intill lyftes

Foto: Amf1/Försvarmakten

Foto: Amf1/Försvarmakten

RAPPORT FRÅN AMFBAT: BEREDSKAP OCH NYA SYSTEM

AV: PETTER LINDQVIST

Redan vid utgivandet av verksamhetsåret 2025 allokerar chefen för 2. amfibiebataljonen en vecka, vilket traditionellt har varit vecka 46. Syftet med detta är att ha handlingsfrihet för chefen att under denna vecka direkt styra kompaniernas verksamhet till de områden som prioriteras eller behöver särskilt fokus. Under hösten genomfördes dialog med kompanicheferna och efter beredning av bataljonsstaben fattades beslut om att genomföra krigsförbandskurs med värnpliktiga båtförare innehållande skarp robot 17, skarp båtstrid med stridsbåt 90 samt vapenkurser och befattningsutbildning.

En marininfanteri- (amfibie) bataljon utan möjlighet för marina transporter är bara en infanteribataljon. Därför är förmågan till marina transporter att likställa med grundläggande behov, som mat och sömn på Mazlovs behovstrappa. 2. amfibiebataljonen, som till sin huvuddel består av kontinuerligt och tidvis tjänstgörande personal, har som alla andra bataljoner en reserv och denna består av värnpliktiga.

I den tid vi befinner oss i är det viktigare än på mycket länge att de krigsplacerade värnpliktiga har en sådan kompetens att vid höjd beredskap kunna använda dem så fort som möjligt. Det är det bakomliggande argumentet till att genomföra kursen med de värnpliktiga.

Under ca 9 dagar återtog och vidmakthöll båtschefer, båtförare och mekaniker sina nautiska behörigheter samt kunskaper. En stor del av perioden genomfördes på Korsö i mellanskärgården, vilket ger mycket goda möjligheter att genomföra stridsbåtspäktik. Både de värnpliktiga, vilka tvingats ge avkall på sitt civila liv, och instruktörerna har förstått vikten av kunskap här och nu. Verksamheten bedrevs på ett föredömligt sätt och bataljonen har tryggt sin förmåga till rörlighet för en period framåt.

Amfibiebataljonens existensberättigande är att kunna projicera ett hot i domänen där land möter hav och där huvudvapensystemen är minor och robotar. Under veckan genomfördes därför skarpskjutning av Rb 17 från Bodskär i syfte att verifiera för oss själva och demonstrera för motståndaren att vi har den förmågan alla tider på dygnet, alla dagar i veckan och att tillgängligheten är hög. Skjutningen skedde tillsammans med enheter av från systerförbandet 5.amfbat från Göteborg. Det är värdefullt för kåren att ha flera enheter som kan hjälpa varandra att utvecklas in i framtiden.

I den utveckling som skett och pågår med stridsbåt 90 har båten tillförts nya vapensystem som kulspruta 18 samt vapenstation amfibie (vilket också är ett system som donerats till Ukraina). Systemen är under införande på amfibiebataljonen och som ett led i det genomfördes en skarpskjutning med bas på Yttre Hamnskär i norra skärgården. Systemen som sådan tillför bataljonen bättre verkan från båtar avseende avstånd, precision och i sjö. En positiv bieffekt är även ökad möjlighet för observation i mörker.

En uppgift som tillfallit Stockholms amfibieregemente är den marina infrastrukturen från Oxelösund i söder och, hela vägen upp till Haparanda i norr. Det i kombination med Nato och det rådande säkerhetsläget var fanns argument för att bedriva skarpskjutning även i Härnösand där tidigare KA-regementet KA 5 låg. Verksamheten som bedrevs där var identifierade behov inom bland annat befattning som sjukvård, *counter unmanned aerial system* (C-UAS) eller på svenska anti-drönare och hederligt kulsprute- och granatgevärsskytte.

Vädret speglade förväntan för årstiden och bjöd ömsom på solsken men ömsom snö, samt över 20 m/s i byarna. Den verksamhet som bedrevs gör oss som förband bättre och farligare. De amfibiekrigare som idag tjänstgör på bataljonen gör Torleif stolt!

Foto: Amfj/Försvarmakten

Foton: Amf1/Försvarmakten

INSATS I GRÅZON: BASSKYDDETS NYA FÖRMÅGA

AV: MIKAEL LARSSON

Foto: Amf1/Försvarsmakten

Basskyddsplutoner är en någorlunda ny förmåga som etablerats på Stockholms Amfibieregemente och har under hösten vuxit från en pluton till två.

Som basskyddssoldat ska du tillsammans med din grupp kunna genomföra bland annat rörlig bevakning, både till fots och med hjälp av fordon. Därutöver förväntas gruppen även kunna försvara platser såsom exempelvis förråd, hamnområden eller fartyg. Syftet är att säkerställa att det kan genomföras logistikförsörjning till andra enheter på ett säkert sätt. Det är även en basskyddssoldats uppgift att tillsammans med sin grupp tillse att en eskort av antingen andra enheter, ammunition eller annat av skyddsvärde kommer fram säkert till en anvisad plats. Detta är enbart ett axplock av de olika uppgifter som en basskyddsgrupp kan ställas inför.

Operationsmiljön för en basskyddssoldat kan i många fall vara komplex då den ofta kan utspela sig i en gråzonsproblematik. Basskyddets generella motståndare är inte den grönkädda och uniformerade fientliga soldaten, utan kan många gånger ske via aktioner av ombud, specialförband eller till synes helt vanliga människor som genomför sabotage eller försöker

åsamka annan inverkan på vår verksamhet. Därmed krävs det att en basskyddssoldat har förmågan att vara flexibel i sitt agerande utifrån situationen samt att vederbörande kan skyddslagen (2010:335) som ett rinnande vatten.

Under hösten genomförde basskyddsplutonen en rekrytering och ur denna rekrytering kunde nästintill en hel pluton anställas. För att säkerställa en gemensam grund att stå på så har denna pluton under hösten fått påbörja en Grundkurs basskydd. Grundkurs basskydd innehåller allt ifrån repetition av grundläggande soldatkunskaper till mer basskyddsspecifika delar. Kunskap och förmåga inom fordonstjänst, skyddsvaktstjänst och strid inom grupps upp till plutons ram skall övas. Målbilden som eftersträvas efter genomförd grundkurs är att respektive individ och grupp ska ha uppnått en grundläggande duglighet i att uppträda i befattningen som basskyddssoldat samt förväntas ha förmåga att lösa basskyddsuppgifter. Framgent ska sedan dessa kunskaper som etablerats under grundkursen utökas och berikas med erfarenheter som tas fram under förbandsövningsskedet som påbörjas under kommande vår.

*Intervju 1: Samuel
Beijer, nyanställd bas-
skyddssoldat*

*Intervju 2: Kevin
Malmberg, gruppchef på
en basskyddsgrupp*

Hur är det att vara basskyddssoldat?

Jättekul, det är många nya saker som händer och mycket ny materiel som är på ingång. Framtiden ser ljus ut för basskyddet och jag ser fram emot att stanna i befattningen.

Varför valde du att söka denna tjänst?

Jag gjorde värnplikten här, dock inte på basskyddet, men då fick jag se vad de gjorde och tjänsten såg rolig ut. Det var också kul att se basskyddsgruppernas samarbete.

Vad är dina förväntningar på grundkursen?

Jag förväntar mig fysiskt krävande verksamhet, många nya och roliga upplevelser samt nya utbildningar. Jag ser fram emot det!

Hur är det att vara basskyddssoldat?

Det är roligt, jag har bra kollegor och har roliga arbetsuppgifter.

Hur är det att vara gruppchef för en basskyddsgrupp?

Min grupp är väldigt bra och det är kul att leda sin grupp i strid. Det är roligt att ta ansvar för gruppen och lösande av de uppgifter vi får.

Vad är det roligaste med tjänsten?

Kollegorna!

Foton: Amlt/Försvarsmakten

FEM SNABBA MED UTBILDNINGSBATALJONEN

Foto: Amf1/Försvarsmakten

Intervju 1: vpl Ståhl

Om du beskriver vardagen just nu med tre ord vilka blir de?

Teori, fys, tempo.

Vad känns mest stimulerande och roligast just nu?

Umgås med andra värnpliktiga.

Vad tycker du är svårast och tuffast just nu?

Lyckas hålla sig motiverad att hela tiden göra sitt bästa.

Vilken erfarenhet har varit viktigast hittills under utbildningen?

Jäkligt viktigt med samarbete. Kom ihåg att det inte handlar om dig själv. Alla ska klara målet. Göra rätt från början istället för halvfel och göra om. Jäkligt viktigt att hålla tider.

Vad ser du mest fram emot under resten av värnplikten?

Det tror jag är att få göra det man faktiskt ska göra i sin befattning. Att få öva med hela kompaniet i sina befattningar, det är jag rätt taggad på.

Foto: Amf1/Försvarsmakten

Intervju 2: vpl Stenlund

Om du beskriver vardagen just nu med tre ord vilka blir de?

Lärorikt, spännande, utmanande-

Vad känns mest stimulerande och roligast just nu?

Alla moment där vi provas mer taktiskt.

Vad tycker du är svårast och tuffast just nu?

Svår fråga, inget är speciellt svårt, men att lära sig vara snabb och taktiskt upprätta olika system.

Vilken erfarenhet har varit viktigast hittills under utbildningen?

Göra något på riktigt. Vi fick omhänderta en skarp skada under övning Torleif.

Vad ser du mest fram emot under resten av värnplikten?

Klara övning Amfibie och springa stridshinderbana.

Foto: Amfi/Försvarsmakten

Intervju 3: vpl Lindström

Om du beskriver vardagen just nu med tre ord vilka blir de?

Vardagen just nu är lärorik, intensiv och rolig.

Vad känns mest stimulerande och roligast just nu?

Att lära sig om sjukvårdsmateriel och se hur mycket man kan göra inom skräet som sjukvårdare.

Vad tycker du är svårast och tuffast just nu?

Att kunna göra saker både snabbt och med precision. Eftersom vi jobbar med livräddande åtgärder är båda egenskaper viktiga att bemästra. Det är tufft och utmanande.

Vilken erfarenhet har varit viktigast hittills under utbildningen?

Jobbiga saker är inte alltid så jobbiga som man kanske först tror. Att våga kliva ur sin egen bekvämlighet gör att jag har växt som människa.

Vad ser du mest fram emot under resten av värnplikten?

De praktiska momenten, både i form av övningar under våren och mer praktiska delar av sjukvårdsutbildningen.

Foto: Amfi/Försvarsmakten

Intervju 4: vpl Barzan

Om du beskriver vardagen just nu med tre ord vilka blir det?

Spännande, Lärorikt, Kul

Vad känns mest stimulerande och roligaste just nu?

Kamratskapen, utbildas till lastbilsförare i försvarsmakten. Det är häftigt.

Vad tycker du är svårast och tuffast just nu?

Teorin. Det är mycket att ta in men väldigt kul och spännande samtidigt.

Vilka erfarenheter har varit viktigast hittills under utbildningen?

Disciplinen, att hålla sig till rutiner och arbeta rutinmässigt. Allt har ett syfte.

Vad ser du fram emot under resten av värnplikten?

Det ska bli väldigt kul de kommande månaderna, samt att fortsätta hålla kamratskapen och lära sig nya saker.

ATT BLI VARM I KLÄDERNA – OM MISSTAG SOM SKAPAR FRAMSTEG

AV: KARL LINDSTRÖM

Första halvåret tillbaka på regementet har gått fort. Mycket har hänt och på utbildningsbataljonen håller vi fortsatt ett högt tempo även efter nyår, med både befattningsutbildning för den ineliggande värnpliktskullen och ett nytt inryck med ytterligare 120 värnpliktiga. Även om jag fortfarande ser fram emot att komma till jobbet så är känslan inte riktigt densamma som för bara ett halvår sedan. I somras gick jag ofta till arbetet nyfiken på vad dagen skulle erbjuda, medan jag idag känner mig mer förberedd och betydligt varmare i kläderna.

Det känns fortfarande viktigt att gå till jobbet, men det som motiverar mig mest har förändrats under de här månaderna. Direkt efter skolan var mitt fokus mer inriktat på hur mitt arbete skulle bidra till något större, på hur utbildningen av värnpliktiga hjälper Sverige att rusta upp, och hur vår verksamhet skapar dugliga soldater och sjömän som stärker Amfibiekårens och Marinens tillväxt. Idag, när jag går till jobbet och funderar över vad som driver mig är det i stället de mer konkreta faktorerna som får vardagen att fungera för mig och mina kollegor, snarare än den övergripande effekt vårt arbete syftar till.

Att den tid vi har eller rättare sagt tar från de värnpliktiga ska bli värdefull är lika viktigt nu som tidigare. Min utgångspunkt har länge varit att vår utbildning ska göra kullen redo att kunna ingå i krigsorganisationen. Nu har mitt perspektiv breddats till att även handla om att göra året hos oss värdefullt för de värnpliktiga själva. Det är en insikt som har växt fram både genom mötet med dem och genom mina egna reflektioner kring min värnpliktsid, vad jag uppskattade och vad jag önskar hade kunnat vara annorlunda, gjorde sig påmint när jag hittade dagboken från min egen värnplikt.

Personlig utveckling har varit och fortsätter vara en stark drivfaktor hos mig, och som officer finns det goda förutsättningar att utvecklas vidare. Varje dag får jag och mina kollegor praktisera våra kunskaper och vårt ledarskap. Vi har gått från att framför allt bygga teoretisk kunskap på skola till att samla praktisk erfarenhet på regementet. Genom att pröva och ompröva, ta risker och göra misstag växer vi och blir bättre tillsammans. Det är möjligt tack vare ett öppet klimat där vi delar med oss av erfarenheter och lärdomar.

Klimatet på regementet uppmuntrar till utveckling och till att tänka nytt. Det är förlåtande inför misstag, ibland nästan uppmanande till dem, förutsatt att vi lär oss något av det. Bästa exemplet på det är när en fanjunkare kom fram efter en samling och uttryckte sin glädje över ett misstag som jag hade begått och betonade att det är något som både jag själv och andra lär oss av.

Vi växer tillsammans genom att dela våra insikter, och vi påminner oss om att lärdomar från misstag behöver följa med oss, även sådana som gjorts tidigare i historien. Några av mina bästa dagar jobbet bygger på lärdomar från misstag som begåtts av fjolårets första-årsfänrikar. Samtidigt så har jag också fått uppleva exempel på att vissa lärdomar är omöjliga att förstå till fullo utan att själv ha upplevt dem.

När jag nu ser tillbaka på det första halvåret på regementet blir det tydligt att både jag och mina kollegor har vuxit, både som officerare och människor. Det är en ynnest att få arbeta på en plats där utveckling och ansvar är en naturlig del av vardagen, där framsteg och lärdomar tas tillvara på. Det tillsammans med lite ledighet ger kraft och energi in i det nya året och jag ser fram emot att fortsätta möta nya utmaningar och dra lärdom ifrån dem.

BESÖKSRESULTAT OCH STÄRKT REGEMENTSKOPPLING

AV: ERIK HIMMELSTRAND

Så här i året slutskede kan jag konstatera att besöksresultatet för museet blev bättre än förväntat inte på grund av sommarturisterna utan för att gruppbesöken under året blev fler än föregående år. Glädjande är även att grupperna från Försvarsmakten åter har ökat i antal och att Stockholms amfibieregemente nu regelbundet tar många av sina nyanställda till Kastellet och museet.

Det känns både riktigt och viktigt att banden mellan förbandet och fästningen i Vaxholm kan upprätthållas och stärkas då platsen är starkt sammankopplad med Sveriges, huvudstadens- och regementets historia sedan 500 år tillbaka i tiden, detta om man räknar in de tillfälliga försvarsanläggningar som uppförts på denna plats sedan år 1510. Amfibiekårens historia är kortare, men den 26 oktober under firandet av kårens 25 års jubileum fick jag tillfälle att berätta om den koppling som finns mellan det fasta och rörliga försvaret av Stockholm ända sedan 1544. Mer om detta alldeles strax.

Jag brukar emellanåt hävda att Vaxholm utgör skärgårdsförsvarets historiska epicentrum, då det var här det började en gång i tiden, efter det att Gustav Eriksson Vasa, "stakat ut platsen". Gustav var väl förtrogen med trakten, då han växte upp på sin fars sätesgård, Rydboholm, beläget endast 14 kilometer från Vaxholm. Under befrielsekriget mot danskarna åren 1521–1523 bevisades platsens strategiska betydelse när Stockholm var ockuperat, då man här kunde förhindra att förnödenheter skeppades in till staden. Bland annat hejdades amiralen Sören Norrby år 1522 från att undsätta den belägrade staden och ett stort antal handelsskepp erövrades. Då svält rådde i Stockholm kunde danskarna nu förmås att ge upp kampen och Gustav Vasa kunde sedan göra sitt intåg i staden under midsommardagen 1523.

På grund av strider både mot yttre fiender och strider inom landet med en rad uppror skulle det däremot ta

21 år innan beslut kunde tas vid Riksdagen i Västerås 1544 att bygga en permanent fästning. Studerar man texten i grunddokumentet om att bygga ett det fast försvar i Vaxholm kan man även läsa att den tar upp ett rörligt amfibiskt element. Grundtexten lyder nämligen så här (något moderniserat): "...där som lägligast vore skola nu i strax i första, byggas några blockhus till att förmäna fienderna inloppet och att galejor där hade deras spatserväg av och till. Så vore ock av nöden att där som bästa lägenhet är till att förmäna fienden inloppet måste där läggas en fast järnkedja, så att hon hade värn och beskyddning av både blockhusen och galejorna."

Texten kan tolkas att utöver fästningen och den järnkedja som skulle läggas ut, så skulle bestyckade roddbåtar, så kallade galejor (galärer) patrullera fästningen och vid behov förstärka fästningen och skydda den över sundet utlagda järnkedjan. Ja, stridsbåtar är inget nytt, de fanns redan på Gustav Vasas tid!

Med det sagt önskar jag er alla en riktigt God Jul och ett Gott Nytt År!

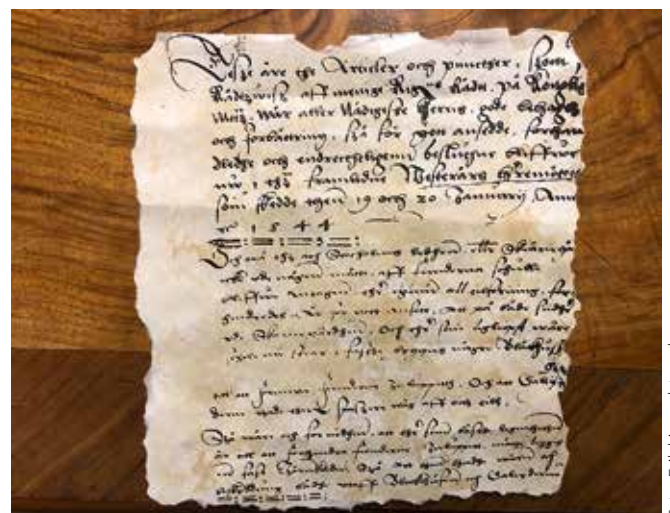

Foto: Erik Himmelstrand

B Posttidning

Ej retur

Vapenbröderna
c/o Stockholms amfibieregemente
By Breidablick
130 61 HÅRSFJÄRDEN

Vaxholms Fästnings Museum

Skärgårdens största museum

www.vaxholmsfastning.se Bokning och information tel. 08-1200 4870

VAPENBRÖDERNA

Kamratföreningen Vapenbröderna är Stockholms amfibieregementes kamratförening. Föreningen ger ut tidningen Borg-Skum fyra gånger per år. Mer information om föreningen finns på vår hemsida

www.vapenbroderna.se

Följ oss även på
facebook och Instagram

Föreningens adress:

Kamratföreningen Vapenbröderna
c/o Stockholms amfibieregemente
by Breidablick, 130 61 Hårsfjärden

info@vapenbroderna.se

Skattmästaren:

Marie Wall
Mobil 070 886 50 25
evmavi03@gmail.com

Årsavgift:

200 kr
Familjemedlem 100 kr

Bankgiro:

294-9816

Swish:

123 435 29 28

REDAKTION

red@vapenbroderna.se

Redaktör tillika ansvarig utgivare:

Victor Ihre Persson
Mobil 070 866 73 00

Redaktionsmedlemmar:

Carl von Gerber
Mobil 073 181 48 87
Mats Geijer
(Korrektur)

Utgivning:

Fyra nummer per år

Layout:

ANV Gunilla Borg
Mobil 070 781 86 04
gunilla@anv.se

Tryckeri:

Tryckeri AB Orion

Scanna QR-koden för ansökan
om medlemskap

Adressändring:

www.vapenbroderna.se/medlemskap